

Sygn. akt I C 238/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2019r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. Agnieszka Łężna

Protokolant: Julia Hyla

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lutego 2019r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

przeciwko B. B.

o zapłatę

I.

oddala powództwo;

II.

zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 5400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

I C 238/18

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 5 czerwca 2017 r. w elektronicznym postępowaniu upominawczym, strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanej B. B. kwoty 118 457,43 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Uzasadniając roszczenie strona powodowa podała, że jej poprzednik prawny (...) Bank (...) S.A. zawarł z pozwaną w dniu 31 stycznia 2014 r. umowę pożyczki (...) pożyczka” nr (...), na podstawie której udostępniono pozwanej kwotę kredytu w wysokości 130 110,72 zł.

W dniu 25 maja 2015 r. doszło do przejęcia, w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh (...) Bank (...) S.A. przez stronę powodową.

Strona powodowa podała, że w związku z niewywiązywaniem się przez pozwaną z warunków umowy, umowa została wypowiedziana, a pozwana wezwana do spłaty zadłużenia. Termin spełnienia świadczenia upłynął z dniem 16 stycznia 2017 r., zatem od dnia następnego całość roszczeń strony powodowej stała się wymagalna. Strona powodowa wskazała, że na prowadzonym na rzecz pozwanej rachunku widnieje wymagalne zadłużenie z tytułu kapitału, naliczonych opłat i prowizji a także odsetek od zadłużenia przeterminowanego, które na dzień 1 czerwca 2017 r. wynosiło 118 457,43 zł, co jest zgodne z wyciągiem z ksiąg banku nr (...).

Strona powodowa podniosła, że podejmowała próby pozasądowego rozwiązania sporu, jednak nie przyniosły one oczekiwanych rezultatów.

Zgodnie z przedstawionym przez stronę powodową wyliczeniem, na dochodzoną przez nią kwotę składa się:

- należność główna (kapitał) w kwocie 109 856,35 zł;
- odsetki umowne naliczone za okres od 21.08.2016 r. do 1.06.2017 r. w kwocie 4 290,87 zł;
- odsetki od zobowiązania przeterminowanego naliczone za okres od 27.01.2017 r. do 1.6.2017 r. w kwocie 3 737,73 zł, wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- opłaty w kwocie 572,48 zł.

W dniu 22 września 2017 r. w sprawie VI Nc-e 1090721/17 Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, orzekając zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana podniosła, że według jej wiedzy nie zawierała żadnej umowy z (...) Bank S.A. Równocześnie zastrzegła sobie prawo do ustosunkowania się w sprawie po przedstawieniu jej powołanych dowodów.

W piśmie z dnia 25.07.2017r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, podnosząc jednocześnie szereg zarzutów wskazujących na zasadność jej stanowiska.

Po pierwsze pozwana podała, że w jej ocenie, w przedmiotowej sprawie, mają zastosowanie przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, gdyż umowa łącząca strony została zawarta pomiędzy bankiem i rolnikiem. Konsekwencją powyższego jest niezgodność tejże umowy z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Pozwana podniosła, iż umowa z 30 stycznia 2014 r. nie zawiera wszystkich wymogów stawianych przez ustawodawcę, wymienionych w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim.

W ocenie pozwanej naruszenia te, w kontekście art. 47 ustawy o kredycie konsumenckim powodują, iż to kredytodawca ponosi wszelkie ujemne następstwa wadliwości takiej umowy, w tym następstwa w postaci sankcji darmowego kredytu konsumenckiego.

Dalej pozwana zarzuciła bezskuteczność umowy, podnosząc, że z materiału dowodowego nie wynika, aby osoba podpisująca umowę pożyczki należycie reprezentowała stronę powodową a tym bardziej, by pełnomocnik rzekomy był umocowany do reprezentowania powódki w transakcji zawarcia umowy. Brak jest również podstaw do zastosowania domniemania z art. 97 kpc, gdyż z treści umowy nie wynika jednoznacznie że została ona zawarta w lokalu strony powodowej. Pozwana wskazała, iż w podobny sposób należy traktować oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki.

Kolejny zarzut podniesiony przez pozwaną dotyczył wypowiedzenia umowy pożyczki z naruszeniem przepisów art. 75c ustawy – Prawo Bankowe, przez co jest ono dotknięte sankcją nieważności.

Zdaniem pozwanej, strona powodowa powinna poinformować ją w wezwaniu do zapłaty o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych wniosku o restrukturyzację kredytu oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia, oznaczonego

w wezwaniu. Pozwana zarzuciła, iż w przypadku gdy przesłanki te nie zostały spełnione, czynność prawna banku polegająca na wypowiedzeniu umowy jest nieważna, stosownie do treści art. 58 § 1 k.c. Pozwana powołała się także na orzecznictwo sądów powszechnych o niedopuszczalności składania jednostronnych oświadczeń woli z zastrzeżeniem warunku, co zostało uczynione przez stronę powodową.

Ostatecznie pozwana podniosła zarzut nieprawidłowej wysokości wierzytelności dochodzonej przez stronę powodową, między innymi z uwagi na wadliwość § 5 ust. 1 umowy, jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego.

Pozwana zawnioskowała o rozłożenie świadczenia na raty w przypadku uwzględnienia powództwa oraz o nieobciążanie jej kosztami procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 stycznia 2014 r. pozwana zawarła z (...) Bank (...) S.A. umowę pożyczki (...) pożyczka” nr (...), na mocy której bank udzielił jej pożyczki w kwocie 130 110,72 zł na okres do 29.01.2024 r.

Pożyczka była przeznaczona na dowolny cel związany z prowadzoną przez pozwaną działalnością rolniczą, której przedmiotem był chów koni i przygotowywanie ich do uczestnictwa w zawodach sportowych. Pozwana potrzebowała pieniędzy na zwrot ceny uzyskanej za sprzedanego przed paroma miesiącami konia.

Pożyczka miała być spłacana w 120 ratach kapitałowo-odsetkowych, płatnych do 28 dnia każdego miesiąca, z terminem płatności pierwszej raty na dzień 28.02.2014 r. Wysokość pierwszej raty ustalono na kwotę 2 231,74 zł, a kolejnych na kwotę 2 230,51 zł.

Z tytułu obsługi pożyczki bank pobierał co miesiąc od pozwanej prowizję administracyjną w wysokości 0,11 % kwoty udzielonego kredytu.

W przypadku niedotrzymania przez pożyczkobiorcę warunków udzielenia pożyczki albo w przypadku utraty przez pożyczkobiorcę zdolności kredytowej bank mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia, a w razie zagrożenia upadłością pożyczkobiorcy z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia.

(dowód – umowa pożyczki nr (...) z 31.01.2014 r., k. 28-v., przesłuchanie pozwanej, e-protokół z 14.01.2019 r. [00:05:41-00:29:01])

Strona powodowa w dniu 25 maja 2015 r. przejęła, w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh (...) Bank (...) S.A.

(dowód – wydruk z KRS strony powodowej, k. 31-48)

Z końcem 2014 r. u pozwanej zaczęły się problemy finansowe. Zaczynała ona tracić kontrolę nad spłatami, pojawiały się opóźnienia w regularnej płatności rat kredytu.

(dowód - przesłuchanie pozwanej, e-protokół z 14.01.2019 r. [00:05:41-00:29:01])

W dniu 9 listopada 2016 r. strona powodowa skierowała do pozwanej wypowiedzenie umowy pożyczki (...) pożyczka” nr (...), z uwagi na niedotrzymanie warunków umowy, z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia.

Strona powodowa wprost wskazała, że wypowiedzenie ma charakter warunkowy co oznacza, iż w przypadku spłaty zadłużenia przeterminowanego w okresie wypowiedzenia powodowało, iż wypowiedzenie miało stać się nieskuteczne, a umowa nr (...) byłaby kontynuowana na dotychczasowych zasadach. Zadłużenie przeterminowane na dzień sporządzenia wypowiedzenia wynosiło 4 807,78 zł.

(dowód – wypowiedzenie umowy z 9.11.2016 r., k. 26, przesłuchanie pozwanej, e-protokół z 14.01.2019 r. [00:05:41-00:29:01])

W dniu 25 stycznia 2017 r. strona powodowa wezwała pozwaną do zapłaty w terminie 14 dni roboczych od doręczenia wezwania wymagalnego zadłużenia z tytułu umowy nr (...), które na dzień sporządzenia wezwania wynosiło 115 075,37 zł. Wezwanie do nie zostało skutecznie doręczone pozwanej.

(dowód – przedsądowe wezwanie do zapłaty wraz z uwierzytelnioną kopią potwierdzenia odbioru, k. 24-25v)

W dniu 1 czerwca 2017 wystawiono wyciąg nr (...) z ksiąg bankowych powodowego banku, w którym wskazano że zadłużenie pozwanej wobec strony powodowej na dzień 1 czerwca 2017 r. wynosiło 118 457,43 zł, w tym:

- należność główna (kapitał) w kwocie 109 856,35 zł;
- odsetki umowne naliczone za okres od 21.08.2016 r. do 1.06.2017 r. w kwocie 4 290,87 zł;
- odsetki od zobowiązania przeterminowanego naliczone za okres od 27.01.2017 r. do 1.6.2017 r. w kwocie 3 737,73 zł, wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- opłaty w kwocie 572,48 zł.

(dowód – wyciąg z ksiąg (...) Bank S.A. z 1.06.2017 r., nr (...), k. 49)

Od listopada 2016 r. pozwana pozostaje pod stałą opieką stomatologiczną. Leczenie prowadzone jest w związku z dolegliwościami ze strony stawu skroniowo – żuchwowego oraz ma na celu zmniejszenia napięcia mięśniowego. Z kolei od 2007 r. pozwana jest pod kontrolą gabinetu kardiologiczno-internistycznego z uwagi na rozpoznaną arytmie nadkomorową, wypadanie przedniego płątka zastawki mitralnej, chorobę wrzodową dwunastnicy oraz cukrzycę. Pozwana korzystała również z poradni psychologicznej.

(dowód – dokumentacja medyczna pozwanej, k. 76-103, przesłuchanie pozwanej, e-protokół z 14.01.2019 r. [00:05:41-00:29:01])

Pozwana w dniu 29 października 2018 r. skierowała do strony powodowej oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego, na podstawie art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

W odpowiedzi strona powodowa podniosła, iż oświadczenie powódki nie może wyrzucić skutków prawnych w nim zawartych, gdyż umowa łącząca strony została zawarta na dowolny cel związany z prowadzoną przez powódkę działalnością gospodarczą, zatem nie jest ona konsumentem w rozumieniu art. 22¹ kc, zatem przepisy ustawy o kredycie konsumenckim nie mają do niej zastosowania.

(dowód – pismo z 25.10.2018 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 67-68, pismo z 13.11.2018 r., k. 111)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo jest niezasadne.

Z okoliczności faktycznych sprawy wynika, że w dniu 31 stycznia 2014 r. pozwana zawarła z poprzednikiem prawnym strony powodowej umowę pożyczki nr (...). Ze względu na brak spłaty całości zobowiązania, strona powodowa podjęła decyzję o wypowiedzeniu umowy.

Strona powodowa nie przedłożyła żadnych dokumentów wskazujących na faktyczne zaległości pozwanej w spłacie rat kredytu wynikających z łączącej strony umowy, jednakże z uwagi na treść art. 229 k.p.c. i niekwestionowanie samej zasadności złożenia przez stronę powodową takiego oświadczenia woli, Sąd uznał, iż zaistniały okoliczności upoważniające stronę powodową do wypowiedzenia umowy.

Pozwana w toku sprawy podniosła zarzut, że umowa o nr (...) nie została w ogóle zawarta. Powołała się ona na zawarcie tej umowy przez osoby nieuprawnione do działania w imieniu i na rzecz banku lub działanie przez nich na podstawie nieważnego i nieskutecznego upoważnienia. Zarzut ten jest zupełnie chybiony, ze względu chociażby na art. 97 k.c. zgodnie z którym osobę czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności poczytuje się w razie wątpliwości za umocowaną do czynności prawnych które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług danego przedsiębiorstwa. Nawet jeżeli uznamy za niewystarczająco udowodnione zawarcie umowy w siedzibie banku, to należy zauważyć że pozwani realizując umowę nie kwestionowali jej skuteczności, a zgodnie z § 1 art. 103 k.c. jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. Takie potwierdzenie

ma charakter jednostronnej czynności prawnej, w związku z tym nawet jeżeli osoba zawierająca umowę okazałaby się jedynie rzekomym pełnomocnikiem, bank wykonując swoje zobowiązanie, potwierdził jej umocowanie, zatem umowa jest ważna. Potwierdzenie skuteczności dokonanej czynności może również mieć charakter konkludentny.

Ponadto nie można pominąć, że pozwana dokonując wpłat na poczet spłaty zobowiązania (albowiem suma kapitału pożyczki uległa zmniejszeniu ze 130 110,72 zł do 109 856,35 zł, zatem dokonywano spłaty rat) sama potwierdziła fakt istnienia umowy.

Fakt skutecznego zawarcia umowy i nawet również popadnięcia w opóźnienie ze spłatą nie przesądza o ocenie powództwa jako zasadnego.

Zgodnie z art. 75 c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo Bankowe (obecne miejsc publikacji tekstu jednolitego - Dz.U. z 2018 r., Poz. 2187) jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych (ust. 1). W tym wezwaniu bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia (ust. 2). Przepis powyższy stosuje się odpowiednio do umów pożyczek pieniężnych (ust. 6).

Strona powodowa z powodu opóźnień pozwanej w bieżącym regulowaniu rat, nie skierowała do niej wezwania do dokonania spłaty z wyznaczeniem co najmniej 14-dniowego terminu a także nie poinformowała o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Zgodnie z przedstawionym materiałem dowodowym, jedyną reakcją strony powodowej na powstałe opóźnienie było wystosowanie do pozwanej w dniu 9 listopada 2016 r. wypowiedzenia umowy nr (...).

Z związku z powyższym zasadnym jej uznanie, iż strona powodowa przed wypowiedzeniem nie skierowała do pozwanej żadnego pisma spełniającego wymogi zawartych w dyspozycji art. 75c ustawy – Prawo Bankowe. Podkreślić przy tym należy, iż czynność wypowiedzenia umowy pożyczki z powodu opóźnienia ze spłatą, która nie została poprzedzona takimi wezwaniami i informacją o możliwości wnioskowania o restrukturyzację kredytu jest dotknięta nieważnością w myśl art. 58 § 1 k.c. – jako sprzeczna z ustawą Przepisy określające tryb wypowiedzania umowy kredytu są bowiem przepisami bezwzględnie obowiązującymi.

W tym miejscu należy wskazać iż słuchana w charakterze strony pozwana wprost przyznała, iż gdyby miała wiedzę na temat możliwości zrestrukturyzowania zadłużenia, niewątpliwie skorzystałaby z takiej opcji. Tym samym niewypełnienie przez stronę powodową ustawowego obowiązku wezwania pozwanej do zapłaty i poinformowania jej o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację kredytu mogło przyczynić się również do dalszego pogarszania sytuacji materialnej pozwanej.

Wobec powyższego Sąd ustalił, iż strona powodowa nie zdołała skutecznie wypowiedzieć umowy pożyczki (...)

Strony pomimo istniejącego zadłużenia, nadal związane są umową pożyczki nr (...). Bank nie miał więc podstaw do uznania, że całe roszczenie jest wymagalne. Co za tym idzie, wyciąg z ksiąg bankowych wystawiony przez stronę powodową oczywiście nie może zostać uznany za wiarygodny dowód istnienia zadłużenia pozwanej w konkretnej wysokości. W związku z tym, żądanie zwrotu kwoty 118 457,43 zł jest przedwczesne.

Inną i w tej sytuacji drugorzędną kwestią pozostaje brak potwierdzenia odbioru przez pozwaną wypowiedzenia umowy datowanego na dzień 9 listopada 2016 r. To na stronie powodowej ciąży obowiązek udowodnienia, że pozwana otrzymała ww. wezwanie (art. 6 k.c.).

Uwagę Sądu wzbudziła również forma złożonego wypowiedzenia umowy. Strona powodowa w piśmie z 9 listopada 2016 r. wprost wskazała, że wypowiedzenie ma charakter warunkowy, tj. w przypadku spłaty zadłużenia przeterminowanego w okresie wypowiedzenia spowoduje, iż wypowiedzenie stanie się nieskuteczne, a umowa pożyczki z 31 stycznia 2014 r. będzie obowiązywać w dalszym ciągu.

W ocenie Sadu, opierając się na poglądach doktryny i orzecznictwa, dokonane przez bank wypowiedzenie umowy pożyczki, jako jednostronne oświadczenie woli o charakterze prawno-kształującym nie mogło być uczynione z zastrzeżeniem warunku. W związku z tym należy zakwalifikować je jako nieważną czynność prawną (art. 58 § 1 i 3 k.c.). „Dominuje pogląd, że wypowiedzenie umowy, jako jednostronne oświadczenie woli o charakterze prawokształującym, nie może być złożone z zastrzeżeniem warunku w rozumieniu art. 89 k.c. Pozostawałoby to w sprzeczności z istotą tego rodzaju czynności, której celem jest definitywne uregulowanie łączącego strony stosunku prawnego” (A. Janiak, „Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna” pod red. A. Kidyby, wyd. 2, LEX).

Podobny pogląd, w odniesieniu do warunkowego, niemal dokładnie analogicznego w treści wypowiedzenia umowy kredytu, wyrażono na przykład w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 19 lipca 2018 roku w sprawie I ACa 285/18 (publ. Legalis poz. 1834610), którym to wyrokiem uznano takie wypowiedzenie za nieważne.

Analiza oświadczenia woli zawartego w warunkowym wypowiedzeniu umowy nie doprowadza Sąd do jednoznacznego oznaczenia jego sensu, ponieważ pomimo iż można odnaleźć jednoznaczny przekaz pod postacią wezwania do zapłaty oraz wyznaczenia terminu na uregulowanie należności, tak dalsza część pisma jest zastrzeżona warunkiem zawieszającym, z którego wynika, że w przypadku braku zapłaty pismo należało, zgodnie z intencją powoda, traktować jak wypowiedzenie umowy.

Takie oświadczenie, z uwagi na zastrzeżenie warunku zawieszającego, nie może być traktowane jako wypowiedzenie umowy, co prowadzi do wniosku, że strona powodowa nie złożyła pozwanej ważnego wypowiedzenia umowy.

Oczywiście bank ma prawną możliwość wypowiedzenia umowy pożyczki z powodu opóźnień pozwanym w spłacie zobowiązania, a w konsekwencji postawienia kredytu w stan wymagalności. Powinien zrobić to w oparciu o obowiązujące normy prawne, a nie w sposób dowolny, jak uczynił to poprzednio. Dopiero wezwanie do zapłaty wyznaczające co najmniej 14 dni roboczych na spłatę wskazanych należności z informacją o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych wniosku o restrukturyzację zadłużenia i w razie braku zapłaty należności tudzież braku wniosku o restrukturyzację zadłużenia, złożenie przez bank bezwarunkowego wypowiedzenia umowy spowoduje skuteczne wypowiedzenie umowy i postawienie kredytu w stan wymagalności.

Niezależnie od powyższego, w ocenie Sądu strona powodowa nie wykazała w istocie wysokości roszczenia. Przedstawiono dowody potwierdzające, na jaką kwotę opiewała umowa pożyczki oraz to, że spłata ma się odbywać w 120 ratach kapitałowo-odsetkowych płatnych do 28. dnia każdego miesiąca poczynając od 28 lutego 2014 r. Przedstawiono również wyciąg z ksiąg banku strony powodowej wskazujący na istnienie wymagalnego zadłużenia pozwanej w kwocie 118 457,43 zł. Wobec obalenia skuteczności wypowiedzenia umowy, wyciąg z ksiąg banku wskazujący na wymagalne zadłużenie pozwanej, nie może być uznany za wiarygodny dowód na okoliczność wysokości istniejącego zadłużenia.

Nie ma w sprawie dowodów pozwalających na ustalenie, jaką kwotę tytułem spłaty zaciągniętej pożyczki faktycznie wpłaciła pozwana, czy wpłaty te zostały prawidłowo zaliczone na poczet zadłużenia oraz jaka byłaby, aktualna na dzień orzekania, faktyczna wysokość zadłużenia pozwanej, przy założeniu iż wypowiedzenia umowy nie było.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w oparciu o ustalony w sprawie stan faktyczny sąd uznał, iż nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy nr (...), wobec czego zgłoszone przez stronę powodową roszczenie jest przedwczesne, co skutkowało orzeczeniem jak w punkcie I wyroku.

Orzeczenie o kosztach sąd oparł na podstawie art. 98 k.p.c.

Na zasądzone od strony powodowej na rzecz pozwanej koszty procesu składało się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika pozwanej, w osobie adwokata, ustalonego

w oparciu o § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, na kwotę 5 400 zł.